

Dienen in de praktijk

LANDELIJKE TOERUSTINGSDAG
VOOR DIAKENEN

8 SEPTEMBER 2007

OPENINGSWOORD

LUKAS 10: 38 T/M 42
DS. A. KOT

LEZING

PRAKTISCHE ASPECTEN VAN
HET DIACONAAL BEZOEKWERK
DHR. A. HEYSTEK

UITGAVE

GENERALE DIACONALE COMMISSIE
HERSTELD HERVORMDE KERK

Inhoudsopgave

Woord vooraf

Ds. A. Kot 3

Lezing

Ds. A. Kot 5

Lezing

dhr. A. Heystek 15

Hand-out

*Weergave van de presentatie
over diaconaal (huis)bezoek* 31

Woord vooraf

Het is alweer voor de derde maal dat we u een brochure mogen aanbieden van het gesprokene op de landelijke toerustingsdag voor diaconen van 8 september 2007. We hebben het als een voorrecht ervaren om zo in alle eensgezindheid samen te mogen komen rondom het geopende Woord van God en de praktische aspecten van het diaconale werk. We zien eveneens opnieuw terug naar goede onderlinge ontmoetingen.

We hebben het op deze dag weer ondervonden hoe noodzakelijk het is om onszelf blijvend op het ambtswerk te bezinnen. We mogen daarover niet spoedig tevreden zijn. We werden immers geroepen in de dienst des Heeren?! Wat een hoge roeping! Hoe nodig om persoonlijk de zaligmakende genade te kennen en om van daaruit bezig te zijn in Gods koninkrijk.

De Heere mocht daartoe deze brochure nog willen gebruiken. Hij zegene alle diaconale arbeid en u die daarin dienstbaar bent.

*Ds. A. Kot
Voorzitter GDC*

Lezing door ds. A. Kot

Lezen Luk. 10: 38-42

Broeders, ik heb mij afgevraagd, waarover ik vanuit het Woord van God zou spreken op deze derde landelijke toerustingsdag, naar aanleiding van ons thema 'Dienen in de praktijk'. Het zou natuurlijk goed mogelijk zijn om een of ander praktisch onderwerp te nemen en om vervolgens eens vanuit de Schrift na te gaan wat de Heere daar nu over zegt. Hoe wij volgens het Woord van God op dat punt moeten staan in de diaconale praktijk. Dan zou je bijvoorbeeld kunnen nadenken over het diaconaal huisbezoek, dat ook in de lezing van dhr. Heystek (de tweede lezing op deze dag) aan de orde zal komen. En zo zijn er natuurlijk vele onderwerpen waaraan we aandacht zouden kunnen schenken. Maar ik heb de overtuiging gekregen dat ik in deze morgen een andere lijn moet volgen.

Laten wij vanmorgen eens kijken naar de *wijze waarop* wij in de diaconale praktijk staan. En de vraag, die ik dan aan uw hart wil leggen, is deze: of er wel praktijk is en zo ja, hoe die praktijk er dan uitziet? Want ik vroeg mij af in de voorbereiding: wat zouden wij eraan hebben, als er vanmorgen nu weer een onderwerp besproken zou worden en als we nu weer zouden horen dat we de naakten hebben te kleden, de gevangenen hebben te bezoeken en de zieken niet alleen hebben te laten en dergelijke thema's meer, maar we zouden het niet doen? We zouden het niet in de praktijk brengen? Of we zouden ons ambt niet vervullen zoals dat behoort? Welnu, in het kader van ons thema 'Dienen in de praktijk' zijn dit de zaken, waar ik uw aandacht vanmorgen eens voor wil vragen.

In het Schriftgedeelte, dat we samen hebben gelezen, zien we hoe de Heere met Zijn discipelen op reis is. En dan komen ze in een zeker vlek, een gehucht, een dorpje. We lezen dat zo in vers 38. Het blijkt Bethanië te zijn, waar Martha met Maria, haar zuster, en ook haar

broeder Lazarus (volgens Joh. 11) woont. Een klein en liefelijk plaatsje ten oosten van de Olijfberg, zo'n drie kilometer gaans van Jeruzalem. En daar worden zij hartelijk ontvangen door Martha in haar huis. Of het een weduwe is of dat ze getrouwd is weet ik niet. Het staat er ook niet. Maar het wordt in ieder geval wel *haar* huis genoemd. Martha ontvangt de Heere. En wij zien dat deze vrouw druk is met bezigheden in het huis waar zij de Heere met de discipelen ontvangt.

1. En dan komen wij vanmorgen toe aan de eerste opmerking die ik wil maken in uw midden in het kader van ons thema 'Dienen in de praktijk'. Er staat zo in vers 40: *'Doch Martha was zeer bezig met veel dienens'*. Martha heeft het druk, zeer druk zelfs. En ik dacht zo, dat je daar ook wel begrip voor kunt hebben. Immers, wanneer zo'n reisgezelschap komt van dertien mensen, de Heere Jezus met Zijn twaalf discipelen, en je ontvangt dat in huis, dan is er ook heel wat om voor te zorgen, dan moet er heel wat geregeld worden. Er moet voor eten en drinken gezorgd worden, het eetvertrek moet in orde gemaakt worden, alle dingen moeten bereid en toegericht worden, de tafel gedekt... Er is ontzettend veel te doen, vult u het zelf allemaal maar in, wanneer er zo'n groot gezelschap van dertien mannen de woning binnen komt. Je zou kunnen zeggen: we moeten er niet alleen begrip voor hebben, maar het was ook wel nodig, dat Martha zeer bezig was met veel dienens. Waarom? Nou, heel eenvoudig, omdat je zo'n reisgezelschap niet aan hun lot kunt overlaten. Men kan, zeker niet als je verantwoordelijk bent, zoals dat toch een beetje lijkt (Martha ontving hen immers in haar huis, ze schijnt daar dan toch de leiding te hebben). Men kan in zo'n situatie niet maar lui achterover gaan zitten en alles op z'n beloop laten en dan maar zien hoe het verder zal gaan, alsof de een of ander er wel voor zal zorgen als je het zelf niet doet. Nee, dat zijn toch wel de momenten, dat de handen uit de mouwen moeten worden gestoken, dat er wat gedaan moet worden, dat er gewerkt moet worden. Werk aan de winkel. Het was tenslotte haar huis, waarin ze de Heere met de discipelen ontvangen had. En niet alleen kun je het begrijpen en is het nodig, maar zou je ook moeten zeggen, het is ook wel de plicht, om dit te doen. Tenminste de Schrift zegt: 'vergeet de herbergzaamheid niet'. En waar dat in het algemeen

geldt ten aanzien van alle mensen en in het bijzonder voor 'de huisgenoten des geloofs' dan toch zeker allermeeft en vóór alle dingen voor de Heere Jezus, de Zaligmaker der wereld, en voor zijn discipelen. 'Vergeet de herbergzaamheid niet'. En dan moeten wij toch ook niet vergeten, dat er een hechte vriendschap bestond tussen de Heere en de bewoners van dit huis. Dan mogen wij evenmin vergeten, dat hier toch ook de liefde werkte. Want Martha was, bij alles wat we nog zullen horen of zeggen vanmorgen, toch een kind des Heeren. De Heere, dat staat in Joh. 11 ook wel heel duidelijk, had dat huisgezin en daarom ook Martha lief. En zij had de Heere lief. En daarom was dat dienen ook niet teveel. Daarom lag er aan dat dienen van Martha van de Heere en Zijn discipelen en aan de ontvangst van dit gezelschap, liefde ten grondslag. Het was een dienen der liefde. Het geloof dat door de liefde werkt. Als er in dit gedeelte sprake is van één ding, dat Martha nodig heeft, dan is dat in ieder geval niet, dat zij wederom geboren wordt, want zij was wederom geboren. Zij had de Heere Jezus (dat kunt u ook lezen in Joh. 11) hartelijk beleden als de Christus. Toch had ze die aansporing over dat ene ding wel nodig. Dat zullen we nog wel horen.

1. Broeders, in Martha ontmoeten wij vanmorgen allereerst een *voorbeeld*. Ze was zeer bezig met veel dienens. Er staat in het grieks het woord 'diakonia'. Bij Martha was maar niet een dienen in naam alleen. Maar het was een dienen in de praktijk. Het was werkelijk dienen. En daarom is hier best een spiegel voor ons. Laten wij onszelf vanmorgen eens met Martha vergelijken. Dan is het eerste wel dit, dat je zou moeten denken, en die vraag moeten wij maar nooit overslaan: ben ik nu ook echt een kind des Heeren? Martha wordt wel bestraft, en Martha wordt berispt, zeker, maar Martha was een kind van God, door genade. Hebt u de Heere Jezus werkelijk lief? En wat meer is, heeft de Heere u lief? Wij leven vandaag bij de vragen of wij Jezus wel kennen. We mogen ons ook wel afvragen of Hij ons kent. Of moet van ons gezegd worden: 'Ik ken u niet, vanwaar gij zijt'. Nu goed, ik wil die zaken niet tegen elkaar uitspelen, laten we ze maar samen houden. Maar als we nu de Heere niet kennen, als er nu geen liefde tot Hem is, als er nu geen genade vanuit Hem is, hoe

moeten wij dan in de praktijk dienen? Dan zal het geen dienen in ons ambt zijn zoals de Heere dat bedoeld heeft. Dan zal het geen dienen zijn in geloof dat door de liefde werkt. Dan zal onze ambtelijke dienst uiteindelijk toch een zware last zijn. Dan is voor ons ook één ding nodig. En dan niet in de zin, zoals Martha het aangereikt krijgt en daartoe aangespoord wordt. Maar dan is het ene ding dat voor ons nodig is een oprecht geloof en een waarachtige bekering. Dat is wel het eerste waar wij ons aan moeten toetsen, als het om dienen in de praktijk gaat.

Maar dan ook het volgende: er is veel te doen in het diaken-ambt. Er komen, om zo te zeggen, vele reisgezelschappen tot ons. En in die reisgezelschappen dient de Heere Zich aan. 'Indien gij dit aan één van Mijn minste broeders gedaan hebt, zo hebt ge dat Mij gedaan'. Daar zijn veel armen en behoeftigen en daar is veel nood en ellende in deze wereld. Er zijn veel zaken die zorg geven en waar een diaken eigenlijk ontrust over zou moeten worden en waarop hij zich zou moeten bezinnen en zich afvragen: hoe kan hier de helpende hand geboden worden? Hebt u daar oog voor? En hebt u daar een hart voor? Want hoe meer je daar oog voor krijgt, en hoe meer je daar hart voor krijgt, en hoe meer je zoekt waar geholpen kan worden, hoe meer je het ook tegenkomt. Ik denk bijvoorbeeld aan de vraag die we vorig jaar behandeld hebben: 'Wie is mijn naaste?' of beter gezegd 'Van wie ben ik de naaste?'. Hebben we er het afgelopen jaar, sinds de laatste toerustingsdag, naasten bij gekregen? Onder anderen, onder jongeren, onder verslaafden, onder gehandicapten, onder gevangenen – noemt u maar op. Hebt u er naasten bij gekregen in uw kerkelijke gemeente, in de burgerlijke gemeente, misschien regionaal? Is uw diaconale dienst hoe langer hoe meer praktisch van aard geworden? Heeft het handen en voeten gekregen? Kan van u, broeders, persoonlijk in uw dienstwerk gezegd worden dat u 'zeer bezig' bent 'met veel dienens'? Veel 'diakonia'! Ik mag vanmorgen wel zeggen, dat er vele broeders zijn, dankzij Gods genade, waarvan dit in waarheid gezegd kan worden. Dan mag deze overdenking vanuit het Woord van God ook tot troost zijn. Er kunnen ook in het diaconaat veel teleurstellingen opgedaan worden en de werkdruk kan

hoog zijn. Als diaken kun je jezelf soms vertwijfeld afvragen: hoe moet ik het allemaal rondbreien met mijn tijd en met mijn gezin en met het werk en met alle dingen...? En toch, dat je voor Gods aangezicht mag zeggen: 'Gij weet mijn weg en hoe mijn wandel is' Ook in dit opzicht. Er is toch veel 'diakonia'. Maar laat uw aandacht dan niet verslappen en blijf zeer bezig met veel dienens in uw ambt. En bedenk dat u er Christus mee dient.

2. Toch is er ook nog een andere kant. Het zou ook kunnen zijn, broeders, dat wij, of sommigen van ons – laten we het maar persoonlijk nemen allemaal – vanmorgen vermaning behoeven. Name-lijk, als we eerlijk zijn voor Gods aangezicht, dat er van de diaconale praktijk nauwelijks sprake is. Dat van ons gezegd moet worden, dat we niet 'zeer bezig' zijn 'met veel dienens'. Laten we onszelf vanmorgen dan eens op dat punt onderzoeken. En zo kom ik tot mijn tweede hoofdonderwerp, namelijk *dat er ook ambtsdragers, ook diake- nen, kunnen zijn waarvan Martha met recht zou kunnen zeggen dat zij haar alleen laten dienen* (vers 40). Dan kijk ik bijvoorbeeld naar een dag als vandaag. We hebben in totaal ongeveer 300 diakenen en we zijn vandaag met een kleine 100 broeders bijeen, waarvoor ik dank-baar ben. Kijk, dan moeten wij ons realiseren, broeders, dat we onge-veer 300 diakenen hebben. Dan zou je jezelf kunnen afvragen: waar zijn de anderen? Kijk, er zijn er ongetwijfeld velen, die een geldige reden hebben, van allerlei aard. Maar het zou toch ook kunnen zijn, dat er broeders zijn, die een minder geldige reden hebben. Broeders, die misschien wel veel te doen hebben, waar ook alle begrip voor is, maar die ondertussen toch hun ambt enigszins vergeten. Er was vandaag bijvoorbeeld een verkoopdag, of: er moet toch ook aan de kerk geklust worden, die moet toch ook klaar... Jawel, maar vergeet u niet, God riep u als diaken. Het is maar een voorbeeld maar denk eens over deze dingen na. Dan moeten we dus vandaag niet alleen maar kijken naar degenen die er niet zijn maar ook naar onszelf. Want het kan wezen dat wij hier zijn vandaag terwijl toch van ons gezegd moet worden dat wij anderen alleen laten dienen. Wees eens eerlijk voor God, broeders, als het gaat om de vraag: wat hebben we tot nu toe in onze dienst werkelijk gedaan? Als we bedenken wat ons

alleen in de afgelopen jaren al op deze dagen is voorgehouden en in boekvorm is aangereikt: wat hebben wij er nu van in de praktijk gebracht? Staan we echt voor God in onze dienst, zoals het ons vanuit de Schrift is onderwezen? Dat ga ik allemaal niet herhalen. Maar hoe is dat nu? En ook als het gaat om de praktische thema's: bent u werkzaam geworden met zaken als de WMO en is er nu in uw diaconie een beleidsplan gekomen, waarin staat wat u zoal te doen hebt in uw gemeente en in uw omgeving? Bent u daar echt mee bezig? Merkt u in uw gemeente en onder de broeders van uw diaconie en bij uzelf, dat het handen en voeten krijgt op de verschillende terreinen van het leven? Merkt men in uw gemeente dat er een diaconie is en dat er diakenen zijn met hart en ziel voor de zaak van Christus als het gaat om de dienst der barmhartigheid aan de naaste, wiens zorg zich ook uitstrekt naar buiten de gemeente? Als we de publicaties van uw diaconie in uw kerkblad van het afgelopen jaar eens zouden lezen, wat voor beeld roept dat dan op? Weet men het in uw plaats, dat u een diaken van Christus bent? Vraag deze dingen uzelf vanmorgen eens af.

Het gevaar is o zo groot, broeders – en dat geldt echt niet alleen voor diakenen maar dat geldt ook voor ouderlingen en predikanten – dat in de praktijk woord en daad niet samengaan. Het Hebreeuwse woord 'dabar' betekent 'woord en daad'. Welnu, daar gaat het om. Het gevaar is groot dat dat niet samengaat. Dat wij in de praktijk lijken op de mensen die van Ezechiël zeiden: een stem die wel luidt, evenwel deden ze het niet. Dat we alles wel aanhoren, weer een onderwerp – prachtig, maar wat een lauwheid in de uitvoering ervan. Dat ook in het ambt gezegd moet worden: wel hoorders maar geen daders. Dat niet gezegd kan worden: 'zeer bezig met veel diensens'.

Misschien is dat eigenlijk wel de kern van de zaak die ik in deze morgen aan uw hart wil leggen: het zelfonderzoek op dit punt. *Is de praktijk er?* Het zou kunnen zijn dat ons hart onder deze dingen denkt: ja maar, wij zitten toch 's zondags in de diakenbank en wij collecteren toch? En wij tellen het geld en wij halen de kerktelefoonbusjes op. Jazeker, maar u gelooft toch niet dat dát het diaken-

ambt is? Dat dat het alléén is? Dat het daarmee ophoudt? De les van Matth. 25 (van twee jaar geleden) hebben we toch niet vergeten? Dat gaat vele malen verder. Hebben wij er naasten bij gekregen? Wij hebben het misschien druk met heel veel zaken maar hoe staan wij in de diaconale praktijk? Geliefde broeders, als dit voor ons zou gelden, dan verzaken wij onze roeping, dan staan we niet op de juiste wijze in ons ambt. Dan dienen we de Heere niet, al menen wij van wel. Dan ligt er ook voor ons als diakenen ambtelijke zonde. Dan is ambtelijke bezinning op ons ambtwerk zeer nodig. Wat meer is, dan is er ook bekering nodig, een toevlucht nemen tot het alles reinigende bloed van Christus, opdat we enigszins op Martha gaan lijken in de 'diaconia'. En wat zou er dan ook veel werk verzet kunnen worden. En wat zou er dan ook getuigenis uitgaan van Christus in ons omgeving. Dan mochten we vanmorgen ook wel denken aan die grote Diaken Jezus Christus, Die niet kwam om gediend te worden, maar om te dienen. Het kostte Hem zelfs Zijn leven. Maar Hij had de Zijnen lief tot het einde toe. Hij gaf Zich geheel en totaal voor het dienstwerk waartoe Hij van God verordineerd en bekwaamgemaakt was. Hij was altijd bezig in de dingen van Zijn Vader. Daarin moest Hij zijn. En zo was Hij de Borg en zo was Hij de Middelaar. En zo stond Hij in de dienst van Zijn Vader als diaken tot verzoening van de zonden. Zijn bloed reinigt dan ook van alle zonden, ook van alle ambtelijke zonden. Maar zo heeft Hij ook een voorbeeld nagelaten. En zo wil Hij ons ook vurig en krachtig maken tot het dienstwerk, waartoe Hij ons riep. Laat er dan bekering mogen komen, voor het eerst en dan ook opnieuw.

3. En daar moet ik nou ook nog wat over zeggen en dat is het derde van deze morgen. De fout, die Martha maakte en waarin de Heere haar onderwijst is niet zozeer dat zij bezig was met al dat dienen. Maar *de fout bij Martha was dat dit dienen haar zo in beslag nam dat ze geen tijd meer had en geen gelegenheid meer vond om aan de voeten van Jezus te zitten en Zijn onderwijs te ontvangen.* Ze was 'zeer bezig'. In het Grieks staat daar 'perispao'. Dat wil zeggen: 'van rondom bezig'. Martha was helemaal opgeslokt met het dienen, daar ging ze helemaal in op. En de Heere Jezus raakte daarin helemaal uit beeld. Van

alle kanten opgeslokt, nergens meer tijd voor, in ieder geval niet om nog aan Zijn voeten te zitten en naar Zijn stem te horen. Daar zat de fout. En dat is nu vandaag niet anders. Dat is een groot gevaar voor predikanten! Dat je zo druk bent in de gemeente dat je aan de persoonlijk omgang met God nauwelijks toekomt. Dat is ook een groot gevaar voor ouderlingen en voor diakenen. Je kunt zo door de dingen van het dagelijks leven opgeslokt worden, dat er voor de Heere en Zijn dienst en ook eigenlijk voor het ambt dat Hij op je schouders gelegd heeft, nauwelijks tijd over blijft. En anderzijds, als je in je diakenschap zo druk bezig bent met veel dienens, zoals Martha, dan kan het bij al dat vele dienen – en waarvan mensen misschien ook nog zeggen dat het nuttig en nodig is – zijn dat we niet meer zitten aan de voeten van Jezus, zoals Maria. Dat we niet meer drinken uit de fontein van Zijn bloed. Dat wij niet meer verkeren aan het gezegende hart van deze dierbare Borg. En dan komt er ook niets meer van terecht. En dan is de waarschuwing die de Heere Jezus aan Martha geeft, ook voor ons van toepassing: ‘één ding is nodig’. ‘Martha, Martha, gij bekommert en ontrust u over vele dingen’, maar toch niet met voorbijgaan van Mij, toch niet met een vergeten van Mijn borgtocht? Martha, je hebt ook voor alle dingen nodig, dat je ook elke keer weer bediend wordt uit Mij. Al ben je dan duizend keer een kind van God, je kunt geen dag zonder. Zullen wij dan goed naar Maria kijken, ook vanmorgen, die daar zat aan de voeten van Christus! Dat hebben wij nu nodig, broeders, vóór alle dingen. Dat we aan Zijn voeten zitten, dat we ons ambt bedienen vanuit Christus. Dat we daartoe door Hem bediend worden, door Zijn Geest. Hoe zullen wij kunnen dienen in de gemeente, als Hij ons niet dient met Zijn borgwerk? Als we daaruit niet leven en daarbij niet leven? Dan kan er heel veel activisme zijn en dan kan er heel veel dienens zijn. Maar dan is het niet uit God en dan behaagt het Hem ook niet. Dan moet voor ons gelden: ‘Martha, Martha, gij bekommert en ontrust u over vele dingen, maar één ding is nodig’.

Hoe nodig is het broeders, dat we ons elke keer op deze dingen weer onderzoeken. Want de lauwheid van Laodicea kan ook zo spoedig ons omvatten. Een kind des Heeren staat ook zo bloot aan dit

gevaar, Martha was immers ook een kind van de Heere. En nu heeft Christus gezegd: 'Die in Mij blijft, die draagt veel vrucht', dat geldt persoonlijk. Ons leven zal geen vrucht dragen wanneer we niet in Christus zijn en in Hem blijven. Maar dat geldt ook ambtelijk. Het zal niet vruchtbaar zijn, hoeveel we ook doen, als we het niet doen vanuit Christus. Maar als we mogen verkeren bij de heilsfontein van Zijn bloed, om te mogen scheppen met het geloof van de lege bedelaarshand uit deze heerlijke bron, dan zal Hij ons geven wat nodig is. Dat is de belofte van Zijn Woord, vergeving van zonden – ook van alle ambtelijke zonden, eeuwig leven. Dan zal Hij ons kracht en sterkte geven. Dan zullen we het ook mogen ervaren: 'Gij heft mijn hoofd omhoog en doet m' Uw gunst aanschouwen'. Dan zullen we merken dat genade op Zijn lippen uitgestort is en dat bij Hem alles is wat we nodig hebben voor de tijd en voor de eeuwigheid, persoonlijk en voor ons dienstwerk.

Dat is het goede deel, dat Maria had uitgekozen, de omgang met de Heere. En dat is niet alleen maar een goed deel, maar je mag wel zeggen, dat is het allerbeste deel. En dat is ook een blijvend deel. Want als wij ons ambt moeten neerleggen, als de twaalf jaar erop zit of als ons leven erop zit, dan is dit het deel wat blijft en wat meegaat naar de overzijde. En laat er dan zo van ons, vanuit deze gestalte, maar gezegd kunnen worden: 'dat was nu maar niet een diaken in naam, maar dat was een diaken in de praktijk, 'zeer bezig met veel dienen''. Dat zal tot zegen zijn van de gemeente en tot roem van God drie-enig.

En daarom, de Heere geve dat we onszelf mogen herkennen in Martha. Op deze wijze, dat we mogen zeggen: 'Heere, U weet alle dingen, U weet dat ik U liefheb' en zie maar naar mijn dienstwerk, al is het vol tekort en gebrek en heb ik over al dat werk verzoening nodig – U weet toch dat ik 'zeer bezig' ben 'met veel dienen''. De Heere beware ons ervoor – en als dat van ons geldt mocht Hij ons bekering geven – dat van ons gezegd moet worden in de dienst waartoe Hij ons riep, dat wij anderen alleen laten dienen. En wie wij dan ook zijn, bekering hebben wij allen nodig. Om altijd maar weer te

zitten aan de voeten van Christus, zoals Maria, juist als we genade kennen. En wie van ons, broeders, moet zich dan niet verwonderen over de grote genade, over de onbevattelijke trouw, over het taaie geduld van de Heere? Wie van ons moet het niet bewonderen, dat Hij dat alles heeft voor zulke ambtsdragers, onwaardig en onbekwaam in zichzelf, tot hinken ook en zinken, ieder ogenblik gereed. Dan binde de grote Ambtsdrager ons dit ene nodige op het hart, in het bijzonder wel als we teveel bezet zijn met andere dingen, zoals Martha, en Hij make ons ambtsdragers van Hem, ook in de praktijk. Tot lof van Zijn grote naam en tot stichting van Zijn gemeente en tot heil van deze wereld. Amen.

Lezing door dhr. A. Heystek

Diaconaal (huis)bezoek

Broeders, hartelijk dank voor de uitnodiging. Hoewel ik 'uit een andere stal' ben, voel ik me voldoende thuis bij u om het woord 'broeders' in mijn mond te nemen. Ik kom uit de Christelijke Gereformeerde Kerken en ben daar parttime werkzaam als diaconaal consulent. Toespraken als deze houd ik ook voor diakanen uit mijn eigen kerken, precies hetzelfde. In het diaconaat komen de kerkelijke verschillen niet of nauwelijks naar voren. Één ding bindt ons in ieder geval en dat is de Schrift en wat de Heere Jezus ons daarin voorhoudt, zoals dat bijvoorbeeld vanmorgen in de opening tot ons kwam.

Vandaag is mij gevraagd om met u na te denken over diaconaal bezoek. 'Huisbezoek', zo staat er zelfs op de eerste sheet (zie *Handout* achterin dit boekje). Dit woord heb ik niet zomaar geschreven, ik maak namelijk een onderscheid tussen bezoek en huisbezoek. Ik hoop dat dit duidelijk wordt in mijn toespraak.

Ik zou willen beginnen u te vragen om even over de volgende vragen na te denken. Met welk doel gaat u op (huis)bezoek, wat wilt u daarin bereiken? Bij wie legt u diaconaal bezoeken af en waarom? Hoe legt u een dergelijk bezoek af?

Barmhartigheid en gerechtigheid

Voordat we naar de praktijk kijken, wil ik u een aantal hoofdlijnen van het diaconaat kort neerzetten. We hebben dat nodig om met elkaar te bepalen wat het doel van het (diaconaal) bezoek is, zodat we ons er aan kunnen spiegelen. Ik zal waarschijnlijk niemand van u uit hoeven te leggen wat diaconaat is. De meesten van u, zo verwacht ik, zullen diaconaat omschrijven als de 'dienst van de barmhartigheid'. Een dienst waarin de liefde van de Heere Jezus Christus zichtbaar wordt in de daad die verleend wordt aan de medemens. U krijgt ongetwijfeld, net als ik, de gelijkenis van de barmhartige

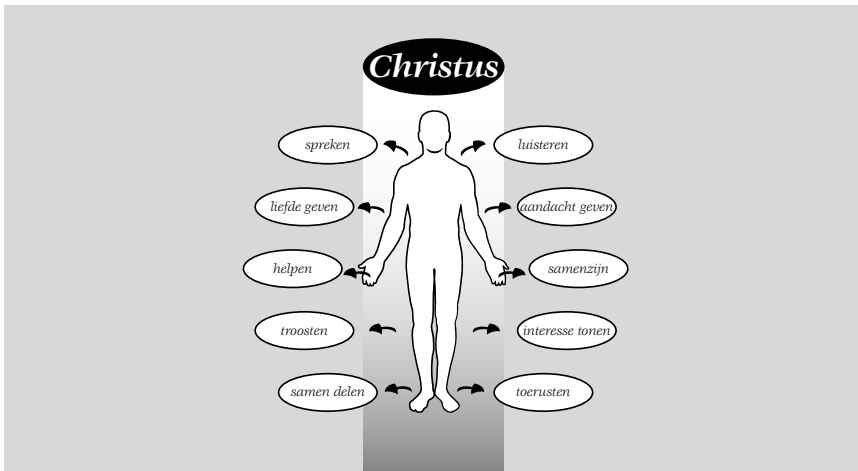
Samaritaan in gedachten wanneer de vraag gesteld wordt: wie is dan mijn naaste. Wat minder bekend dan het woord barmhartigheid is het woord: gerechtigheid. Wanneer we bijvoorbeeld denken aan de gelijkenis die de Heere Jezus vertelde over de onrechtvaardige rechter en de weduwe die bleef aanhouden omdat er onrecht gebeurde, dan begrijpt u dat gerechtigheid ook met diaconaat te maken heeft. Recht doen aan mensen en mensen tot hun recht laten komen zijn zaken waar u als diaken ook aan moet denken. U moet opkomen voor hen die onrecht lijden en voor hen 'die geen helper hebben' (Psalm 72). Die gerechtigheid kom je ook tegen in het Oude Testament wanneer je de profeten, de kleine en de grote, nagaat. Zij waarschuwden de koningen en het volk omdat zij het recht vertraden en mensen onrecht aandeden en niet opkwamen voor de weduwen en verdrukten. Het diaconaat heeft die kant ook bij zich. Ik zeg wel eens: diaconaat heeft de meer 'zachtere' kant van de barmhartigheid. Barmhartigheid bewijzen aan hen die lijden, die in nood zijn, die ziek zijn, die in de gevangenis zitten en vanuit de bewogenheid van het hart, om met het warme hart (barmhartigheid) met hen bezig te zijn. Daarnaast is er de meer 'hardere' kant van gerechtigheid waar je soms misschien wel met de vuist op tafel moet slaan en naar overheden toe moet gaan om hen aan te spreken over het onrecht wat er geschiedt. Het gaat dan natuurlijk om mensen in nood en mensen die lijden.

De diaconale gemeente

Een tweede punt wat ik wil benadrukken, misschien dat u daar niet altijd bij stil staat, dat is wat ik noem: de diaconale gemeente. Ik lees met u een vers uit 1 Korinthe 12. Daar staat: "en het zij dat één lid lijdt, zo lijden al de leden mede. Hetzij dat één lid verheerlijkt wordt, zo verblijden zich alle leden mede. En gijlieden zijt het lichaam van Christus en leden in het bijzonder." U kent ongetwijfeld dat hoofdstuk waarin door Paulus uitgebreid beschreven wordt hoe de gemeente als het lichaam van Christus functioneert. Het lichaam van Christus met zijn leden die alle bij elkaar horen en verbonden zijn met het ene hoofd Jezus Christus vanuit Wie het hele lichaam 'bekwamelijk samengevoegd is', zegt Paulus in zijn brief aan Efeze.

Ook in Romeinen 12 wordt datzelfde beeld gebruikt van dat lichaam met daar vooral een verwijzing naar de ambten en diensten zoals die een plaats hebben in de gemeente. Het is heel boeiend, belangrijk ook, om te zien hoe Paulus in deze beeldspraak een plaats geeft aan de ambten en in het bijzonder aan het ambt van de diaken. Wat in deze Bijbelgedeelten vooral naar voren komt is dat diaconaat niet iets is dat door diakenen alleen maar zou moeten gebeuren, het is een roeping die tot elk gemeentelid uitgaat. Iedereen die tot het lichaam van Christus behoort, heeft een taak om de gaven die hij van de Heere gekregen heeft te besteden ten dienste van de naaste. Dus eigenlijk zijn alle gemeenteleden diaken en hebben de diaconale roeping en zullen dus naar hun medemens om moeten kijken en niet zoals de Leviet en de priester uit de gelijkenis aan hun naaste voorbij moeten lopen. Ze moeten helpen wie maar op hun weg komt. Dan zeg je niet: "ik ben geen diaken dus ik loop hen voorbij." Het is dus de gemeente in zijn geheel die diaconaal is, behoort te zijn, en dat is in het kader van ons onderwerp van vanmorgen belangrijk om te beseffen.

Een plaatje wat ik hier wel eens bij gebruik:

Hier zie je ook aan welke gaven je kunt denken. Gaven van hulp, van troost, van aandacht kunnen geven enz. Misschien een beetje raar gezegd, maar sommige mensen hebben bijvoorbeeld de gave

van de tijd. In onze tijd zijn er helaas maar heel weinig mensen die deze gave hebben, maar laten zij die deze wel hebben die tijd besteden aan hun naasten. Zo hebben alle leden (van het lichaam) bepaalde gaven die zij voor de Heere kunnen gebruiken in Zijn dienst. In 1 Korinthe 12, waar dit beeld vandaan komt, wordt de belangrijkste gave aan het eind van dit hoofdstuk genoemd: de liefde. Paulus wijdt daar zelfs een heel hoofdstuk aan: 1 Korinthe 13. Ook in Efeze 4, zoals ik u al zei, wordt dit beeld gebruikt. Twee teksten daaruit: "Maar de waarheid betrachtende in de liefde, alleszins zouden opwassen in Hem, Die het hoofd is, namelijk Christus; uit Welke het gehele lichaam bekwamelijk samengevoegd en samen vastgemaakt zijnde, door alle voegselen der toebrengring, naar de werking van een iegelijk deel in zijn maat, de wasdom des lichaams bekomt, tot zijns zelfs opbouwen in de liefde." (vers 15 en 16). Moeilijke zinnen, zeker als je misschien wel voor het eerst dat zo tot je neemt en leest. Maar wat hier aangegeven wordt, is dat Paulus eigenlijk als het ware nog verder door gaat op het beeld van het lichaam van Christus met zijn leden, onderdelen, met zijn organen. Christus is het hoofd en alle onderdelen zijn daarmee verbonden. De kleine en onbelangrijke, maar ook de belangrijke die alle elkaar niet moeten minachten.

Over dat lichaam zegt Paulus in Efeze 4, dat het een samenhang heeft, het moet samengehouden worden. De beelden die in die tijd over een lichaam leefden, waren dat met name de functie van de pezen erg belangrijk was in het lichaam. De spieren, de pezen verbinden het lichaam aan elkaar en houden het bij elkaar. Dat betekent het woord 'voegselen'. Die samen toebrengring, de voegselen der toevoeging, die als het ware het lichaam bij elkaar houden en daarmee vorm geven aan het lichaam. De pezen, zo dacht men, zorgen ook voor het inwendige transport. Men dacht dat door die pezen het voedsel aan het hele lichaam doorgevoerd werd, van het ene deel naar het andere en andersom ook de zieke kiemen afgevoerd werden. We weten nu dat het iets anders zit. Hier wordt wel het beeld gebruikt zoals dat in die tijd gezien werd. Het is wijlen professor Versteeg geweest, een hoogleraar in het Nieuwe Testament uit Apeldoorn, die ons dit in deze exegese heeft laten zien en dat Paulus in

dit kader daarbij denkt aan de ambten, de functie van de ambten. Dus daar waar in de gemeente allerlei leden van het lichaam zijn, zijn het als het ware de ambten (de pezen), diakenen in het bijzonder, die het hele lichaam bij elkaar brengen. Als je daar goed over nadenkt en dat in verband brengt met ons ambt als diaken, dan zien we daar heel nadrukkelijk een taak naar voren komen: het stimuleren en eventueel coördineren van de diaconale roeping van de gemeente. Die roeping geldt ieder lid en het is in feite onze taak om de gemeente die roeping te laten vervullen.

Stimuleren en coördineren

Het ontstaan van het diakenambt wordt meestal toegeschreven, en dat mag ook zeker wel, aan dat wat in Handelingen 6 beschreven staat. Misschien is het u ooit opgevallen dat wanneer daar die zeven mannen aangesteld worden, waaronder bekende namen als Stefanus en Filippus, dat daar het woord diaken helemaal niet gebruikt wordt. In het gehele hoofdstuk niet. Toch worden daar diakenen aangesteld. Dit kunnen we afleiden omdat de Griekse weduwen te veel vergeten werden in de bediening van de tafelen, zoals die daar plaatsvond. We mogen daar zeker aan diakenen denken maar moeten beseffen dat de ambtstructuur toen natuurlijk nog niet zo was zoals wij die nu hebben. Die diakenen kwamen daar omdat er een coördinatieprobleem was, als ik het zo mag zeggen. Het ging niet goed, er werden mensen vergeten. Er moest voor gezorgd worden dat deze mensen niet vergeten zouden worden. Zo werden er dan zeven diakenen aangesteld zodat de apostelen zich meer konden concentreren op de bediening van het Woord en van de gebeden, en dat zij zich dan zouden toeleggen op de bediening van de tafelen. Met de tafelen worden de maaltijden bedoeld die gehouden werden. Liefdemaaltijden die nadrukkelijk ook een relatie hebben met het Heilig Avondmaal, zoals de Heere Jezus het in de paasnacht ingesteld heeft. Een ieder nam dan voedsel mee naar de maaltijd voor hen die niet hadden. Zo werd er voedsel ingezameld en ook weer uitgedeeld naar elkaar.

Onze taak als diakenen is in feite niet anders. We zamelen in en we delen uit.

We signaleren, we moeten opletten waar de noden zijn. Waar zijn de problemen. We moeten ook nabij zijn bij hen die in lijden zijn. Dat doen wij als diaken zelf, maar het is ook één van onze taken om het anderen in de gemeente te vragen, zo van: 'Zou jij niet bij die mevrouw op bezoek willen gaan en bij die meneer en bij die jongere', enz. Misschien vragen we het wel aan die persoon omdat hij of zij goed met jongeren om kan gaan of de gave van de tijd heeft. Dan zijn wij in feite niet zelf de uitvoerders maar we stimuleren anderen om dat te doen.

Dat is een hele belangrijke taak, daarmee krijgen we ook meer tijd en ruimte om andere dingen te doen waar we anders niet aan toe kwamen. Maar ook de gemeente wordt dan aan zijn roeping herinnerd en door u gestimuleerd om die roeping te vervullen.

Eén van de belangrijkste elementen van het diaconale huisbezoek is het opwekken van de mensen om diaconaal actief te zijn in de gemeente of in de omgeving waarin ze gesteld zijn, om ervoor te zorgen dat het gebeurt en ook goed gebeurt.

Er moeten dus ook wel eens regelingen getroffen worden. Ik hoorde ds. Kot spreken over een beleidsplan. Dat klinkt misschien wat modern maar je moet over de dingen die je doet nadenken en het op een rijtje zetten om te zorgen dat het gebeurt. Hoe je het noemt maakt niet zoveel uit. Noem het een beleidsplan, dat is prima. Het gaat erom dat je overzicht hebt en controle houdt zodat niemand vergeten wordt zoals dat in de eerste tijd van het christendom gebeurde. Even een klein zijspoor, we moeten natuurlijk niet vergeten dat diaconaat zich niet beperkt tot alleen maar de eigen gemeenteleden. Dat we niet zoals die Leviet en priester zeggen: "Och die Samaritaan die hoort niet bij onze club, dus daar lopen we aan voorbij." We hebben te zorgen voor een ieder die op onze weg komt, 'Laat ons goed doen aan allen!' (Galaten 6:10). We lezen vaak alleen het tweede stukje: '...en in het bijzonder aan de huisgenoten des geloofs'. Zeker, ik denk dat het correct is dat we er voor zorgen dat het in onze eigen gemeente goed op orde is, maar daar mogen we niet stoppen. Om nog een Bijbelgedeelte te noemen: "En zij prezen God," en dan staat er: "En hadden genade bij het ganse volk." Het laatste vers uit Handelingen 2, in de tijd van het Pinksterfeest, de uitstorting van de Geest, waarin er zoveel mensen tot geloof kwamen en tot de

gemeente werden toegevoegd, laat zien dat die gemeente heel diaconaal was. Ze waren diaconaal present bij het hele volk. U kunt bij veel theologen nalezen dat de groei van die eerste christengemeenten menselijkerwijs te danken is aan hun diaconale presentie. Die gemeente werd gekenmerkt door liefde voor elkaar en liefde voor een ieder, zij zorgde voor de armen, voor de zieken, voor de zwakken. Ze gingen zelfs met verachting van hun eigen leven de slagvelden op om de gewonden te verzorgen en de doden te begraven. Er ging wat van hen uit. Zo zelfs, dat er ooit een keizer was die zei: 'Dat wat die christenen doen, is ons tot schande.' De mensen merkten het op en werden hierdoor getrokken tot het Evangelie. Getrokken door de daad, door de diaconale actieve presentie en, natuurlijk, door de Heilige Geest die daar doorheen werkt. Het Woord Gods ging verder en verder en de gemeente groeide en stond in de gunst bij het gehele volk. Dus diaconaat beperkt zich niet tot de eigen gemeente maar gaat uit tot een ieder die op ons pad komt.

De eredienst als begin van diaconaal (huis)bezoek

Laten we allereerst met elkaar beseffen dat diaconaal (huis)bezoek geen doel op zichzelf is. Het is een middel tot iets anders. Dat betekent dat als we het doel scherp hebben en ik hoop dat we dat met elkaar hebben, of anders krijgen vandaag, dat we natuurlijk ook kunnen nadenken om eventueel andere middelen in te zetten om dat doel te bereiken. Een middel is altijd secundair. Je hebt primair een doel en je zoekt daar de beste middelen voor natuurlijk. Diaconaal huisbezoek is wat mij betreft een heel belangrijk middel en daar gaat het vandaag ook over. Ook al gaan we verder door op diaconaal (huis)bezoek, het blijft een middel en het blijft een middel ten midden van allerlei andere middelen.

Als we dan dat middel gaan inzetten, laten we dan altijd beseffen dat diaconaal (huis)bezoek in feite altijd start in de zondagse eredienst. Daar begint diaconaat. Elke week weer. Daar wordt het evangelie verkondigd en de wet voorgelezen. De wet die samengevat luidt: 'God liefhebben boven alles en de naaste als onszelf'. En het evangelie is het evangelie van de liefde, de reddende liefde van de Heere Jezus Christus, die in Zijn rondwandeling vol met ontferming en barmhar-

tigheid over zijn medemens bewogen was en naar hen omzag. Dat evangelie klinkt als het goed is elke zondag en zal met behulp van de Heilige Geest harten verbreken en vervullen met de liefde van God. De Heilige Geest zet mensen in vuur en vlam zodat ze warmhartig, barmhartig, bewogen worden om naar hun medemensen om te zien. Behalve de verkondiging van het Woord, de prediking, vinden in de eredienst ook de gebeden plaats waarin we elkaar aan de ontferming van de Heere opdragen. Zijn er diakenen hier die bijvoorbeeld heel concreet aan de predikant wel eens namen aanreiken (of misschien wel zonder het noemen van de naam) zo van: “Dominee, zou u daarvoor willen bidden, want daar is grote nood”? Dan klimt er gebed op van de gemeente tot de Heere, misschien wel dag en nacht, zoals dat ook in de eerste Christengemeente gebeurde toen Petrus in de gevangenis zat. Gebed heeft een belangrijke plaats in het diaconaat, laten we dat niet vergeten.

In de eredienst vindt ook de inzameling plaats. Wij doen dat door het collecteren van geld maar in de tijd van de eerste Christengemeente ging dat vooral met goederen. Die ingezamelde goederen, maar ook het geld werd uitgedeeld aan hen die niet (genoeg) hebben (uitdeling).

Ik noemde eerder al de verbinding van het diaconaat met het Heilig Avondmaal. Ook dat vindt plaats in de eredienst. Wanneer we in Johannes 13 lezen hoe de Heere Jezus in die paasmaaltijd de voeten van de discipelen waste, dan horen we Hem zeggen: “Ik heb u een voorbeeld gegeven en doet gij evenzo.” Het Heilig Avondmaal zoals we dat nu vieren is daar natuurlijk een specifieke vorm voor. De praktijk rond die liefdemaaltijden waarin mensen allerlei dingen meenamen om uit te delen, gebeurt nu op andere manieren. Het Heilig Avondmaal is bij ons sterk gericht op de relatie met de Heere, maar heeft ook betrekking op elkaar. Want leest u het Avondmaalsformulier nog maar eens: ‘Dat we samen één lichaam zijn zoals uit vele graankorrels één brood gebakken wordt en uit velen beziën samen één wijn vliet.’ Bij het Avondmaal zien we hoe het gemeentezijn, het er voor elkaar zijn, daarin nadrukkelijk naar voren komt. Het Avondmaal staat als het ware symbool voor om van daaruit goed

te doen aan allen. Er zijn gemeenten in onze kerken waarin diakenen dienst doen aan de Avondmaalstafel om daarmee te laten zien hoe belangrijk het diaconaat is. De diakenen geven de schalen brood en verrichten allerlei diensten. Uiteraard heeft de predikant de leiding. De Avondmaalscollecte kan naar mijn gedachte alleen maar een diaconale bestemming hebben. Let u daarop! In de zondagse eredienst begint dus het diaconale (huis)bezoek.

Diaconaal (huis)bezoek

Het doel van het diaconale huisbezoek is dus, mijns inziens, het stimuleren van het diaconaat van de gemeente. Wanneer we op bezoek gaan dan onderzoeken we of de gemeenteleden diaconaal zijn en zo niet, dan willen we dat graag stimuleren.

Het gaat daarbij om de twee kanten van het diaconaat: barmhartigheid en gerechtigheid. We zullen de nood in de gemeente moeten signaleren. Hebben we onze antennes open staan en merken wij welke noden er zijn in de gemeente? En zeg ik er dan nog even achteraan: niet alleen in de gemeente, maar ook de nood in de samenleving. Maar laten we het vandaag beperken tot de eigen gemeente. Merken we die signalen? Ieder ander gemeentelid, maar in het bijzonder denk ik aan uw mede ambtsbroeders, predikant en ouderlingen, kan u de signalen ook doorgeven, zo van: 'Wij waren op huisbezoek en op dat huisbezoek daar troffen wij dit en dat aan. We hebben het idee dat daar nood is van een bepaald soort.' Misschien wel financiële nood, materiële nood, relatieproblemen of opvoedingszorgen. Als u wilt dat uw mede-ambtsbroeders dat doorgeven, dan moet u ze daar naar vragen en regelmatig aan herinneren, zo van: 'Broeders u gaat op huisbezoek, zou u ook uw oren en ogen willen openzetten voor deze kant van het leven en deze aan ons doorgeven.' Zo kunt u uw signalen binnen krijgen.

Het gaat niet alleen om het signaleren van nood maar ook om het er bij zijn. Misschien met de hand, misschien met de voet, met advies, met raad of door het inschakelen van anderen en in ieder geval met het hart. Signaleren en nabij-zijn met raad en daad is de ene kant van diaconaal (huis)bezoek.

De andere kant van het bezoek is het stimuleren van het diaconaat van de gemeenteleden, zo van: 'wat doet u?' Een jongere die je ont-

moet, kun je vragen: 'Wat is jouw diaconale activiteit en wat is jouw bewogenheid? Wat doe jij voor de dienst van de Heere? En waar kun jij wat voor een ander betekenen?' Aan ons diakenen de taak dat te stimuleren en aan te moedigen. Wanneer er dan iemand komt die zegt: 'Ja, ik zou graag wel wat willen doen'. Op zo'n vraag moet u voorbereid zijn. Misschien heeft u wel een lijstje in uw zak met dingen die ze zouden kunnen doen.

Diaconaal (huis)bezoek moeten we als diaconie samen voorbereiden. We moeten nadenken over wat er te doen is en wat er allemaal aan activiteiten gedaan kan worden zodat er concreet gezegd kan worden: 'Bij die mevrouw of daar of zus of zo kun je dit of dat doen.' Sommige dingen zijn eenmalig, andere structureel.

Dan zou ik nog een woord willen gebruiken. Een oud-collega van mij gebruikte dat en ik neem dat van hem over. Het doet sterk denken aan het collecteren. Wat doet u bij het collecteren? U bent de *gaven* aan het inzamelen. U zou het zelfs nog zo kunnen zeggen: de stoffelijke *gaven*. Om vervolgens die *gaven* uit te delen. Via de bank of wat dan ook. Vaak geeft u een bijdrage aan diaconale stichtingen en misschien ook wel aan andere goede doelen. In concrete situaties koopt u misschien iets om mensen materieel te ondersteunen.

Hetgeen wat u in de eredienst bij de collecte doet, staat symbool voor heel uw werk als diaken. Het inzamelen van de *gaven* van de mensen in de brede zin van het woord en uitdelen daar waar de behoefte er is. Dan moet u ook eens over de volgende zin nadenken: 'Diaconaat is niet alleen het vullen van lege handen maar ook het legen van volle handen.'

Op het moment dat u op diaconaal bezoek bent dan zijn er eigenlijk twee vragen van belang: 'Heeft u wat te geven?' en 'Heeft u wat nodig?' De volgorde mag u van mij best omdraaien. Is hier nood, is hier behoefte, zijn hier zorgen, zijn hier problemen en welke dan en kunnen we daar wat aan doen? Maar de andere vraag moet u niet vergeten: 'Wat heeft u te geven?'. Die vraag heb ik wel eens letterlijk zo gesteld. De reactie was dat de betrokkene direct zijn portemonnee trok. 'Dat bedoel ik niet, dat kunt u zondag in de collectezak doen of via de bank. Daar kom ik niet voor.' 'Wat dan?' 'Heeft u iets

waar u anderen mee kunt dienen. Heeft u misschien een (speciale) gave?' 'Nee ik niet, ik ben maar boekhouder.' 'O, u bent boekhouder? Dan weet ik een mevrouw die het erg moeilijk vindt om haar formulieren in te vullen. Zou u die mevrouw...'

Zo gezien lijkt u bijna een makelaar die vraag en aanbod met elkaar verbindt. Geestelijk gesproken bent u inderdaad zo bezig.

We realiseren ons natuurlijk dat bij veel (huis)bezoeken niet altijd beide vragen aan de orde komen. Stel u voor dat er een signaal binnenkomt dat er nood is bij die mevrouw, of in dat gezin of bij die jongere en u gaat er naar toe, zo van: 'Ik heb gehoord dat hier problemen zijn.' Dan zal die tweede vraag van wat heeft u te geven waarschijnlijk helemaal niet aan de orde komen. Aan de andere kant kan het ook heel goed zijn wanneer mensen die wat hebben ontvangen op hun beurt ook weten te geven.

Praktische richtlijnen voor het gesprek

Ik wil u een aantal praktische richtlijnen meegeven.

De eerste is dat u goed luistert. U moet altijd maar denken dat u twee oren heeft en maar één mond. Sommige mensen denken dat dit andersom is. Het is heel goed om te luisteren en niet direct te zeggen dat heb ik ook meegemaakt of iets dergelijks. Luisteren is een heel belangrijke eigenschap van een diaken. Bij goed luisteren hoort ook een bepaalde manier van vragen stellen: open vragen. Samenvatten van wat mensen hebben gezegd is ook een heel belangrijke techniek. Bijvoorbeeld: 'Als ik u goed hoor, zegt u dat en dat en dat', heel vaak gaan mensen dan vanzelf weer verder praten. In feite bent u dan aan het luisteren ondanks dat u een samenvatting geeft.

Op een gegeven moment heeft u natuurlijk genoeg geluisterd. Je kunt natuurlijk niet alleen maar blijven luisteren, zo van: 'Ik heb geluisterd en tot ziens maar.' Dan moet natuurlijk op een gegeven moment de laatste samenvatting komen, wat ik maar even technisch noem: de probleemdefiniëring. Bijvoorbeeld: 'Dus als ik u goed gehoord heb, dan heeft u grote financiële problemen omdat er inkomsten weggevallen zijn en daardoor kunt u nu het schoolgeld van de kinderen niet betalen.'

Een volgende stap wat u dan met elkaar in zo'n bezoek zou kunnen doen, is het bedenken van oplossingsmogelijkheden voor dat probleem. Bijvoorbeeld: 'Zou die uitgave kunnen worden verminderd; of die inkomsten kunnen worden vergroot. Kan er uitstel van bepaalde uitgaven plaatsvinden.'. Ik heb het nu over financiële problemen, maar er kunnen natuurlijk ook relatieproblemen zijn. Dat zou gezegd kunnen worden: 'U zou misschien in gesprek kunnen gaan met de dominee; of u zou misschien in gesprek kunnen gaan met een maatschappelijk werker of ik zou u kunnen doorverwijzen naar Eleos.' Zo zijn er natuurlijk vele oplossingen, dat hangt van het probleem af.

Belangrijk is dat u niet vergeet te vragen: 'Wat heeft u zelf al gedaan?'. Aan deze vraag zitten eigenlijk twee kanten. Inderdaad dat u enerzijds wilt weten wat er allemaal aan het probleem gebeurd is, maar anderzijds geeft u ook al de hint dat ze natuurlijk zelf een stuk verantwoordelijkheid dragen voor het probleem en de oplossing daarvan. Als er straks geholpen moet worden, probeert u zoveel mogelijk de mensen het zelf te laten doen. Hulp verlenen moet u zeker doen als de ander het niet kan, maar als de ander het zelf kan dan is dat (vrijwel) altijd beter. Uiteraard ondersteunt u wel.

U moet u ook altijd afvragen hoe ernstig het probleem is. Het is helaas nogal eens zo, en veel broeders diakenen zullen dat kunnen bevestigen, dat het probleem zo diep zit of zo ernstig is dat je zegt: 'Dat kan ik niet oplossen of dat lossen we hier met elkaar niet op.' Mensen vragen vaak heel laat om hulp. Veel te laat. Waren ze eerder gekomen dan hadden we er misschien wat aan kunnen doen.

Op een gegeven moment is er professionele hulp nodig. Gelukkig zijn we in ons land gezegend, en u weet het ongetwijfeld in uw eigen omgeving, met vele professionele instellingen. Dat varieert van schuldhulpverleningsbureaus tot een psychiatrisch ziekenhuis, of thuiszorg, of noemt u maar op. Verwijzen is een belangrijke taak. De diaken kan hier een belangrijke rol in spelen. Hij moet over een sociale kaart beschikken.

Aan het eind van het gesprek maak je duidelijke afspraken, zo van: 'U zou dat kunnen doen en wij zouden dat kunnen doen, ik zou daar naar kunnen vragen en informeren, enz.'

Dan bent u aan het eind van het bezoek, het diaconale bezoek.

Na het bezoek komt er nog een heel belangrijk ding. Ga het bezoek bespreken met uw medebroeders in de diaconie. Dat betekent dus dat u nooit iets kan toezeggen aan mensen, want u moet het eerst bespreken in de diaconie. U hebt altijd even afstand nodig, u bent samen diaconie. Andere broeders moeten kritische vragen kunnen stellen, zo van: 'Ja, maar je hebt dit wel en dat wel gezegd, maar kun je dat wel? En is dat wel goed? Zou het niet beter zus of zou het niet beter zo?' Zo zien anderen dingen die u misschien over het hoofd zag. Op alle regels zijn uitzonderingen denkbaar. Er zijn soms hele kleine zaken wat je gelijk kunt regelen en waarvoor je niet eerst de diaconie hoeft te raadplegen, dat begrijpen we met zijn allen wel. Uitzonderingen doen het principe niet te niet. U bent vertegenwoordiger van de diaconie. Als college bent u verantwoordelijk, samen neemt u de beslissing. Het is verstandig aan het eind van een bezoek te zeggen: 'Ik moet het eerst nog bespreken in de diaconie en dan hoort u van mij meer.' Een valkuil kan liggen in dat mensen bijvoorbeeld zeggen: 'ik wil niet dat je dat met anderen bespreekt.' Ga daar dan niet in mee. Zeg liever: 'Dan moet u het mij ook niet vertellen, want ik kan dat niet beloven.' Vaak vertellen mensen het wel als u hen verzekert dat u er vertrouwelijk mee om zult gaan. U hebt tenslotte een ambtsgeheim.

Adviezen

Ik denk dat een diaken bekend moet zijn met de hulpverleningsmogelijkheden die er zijn. U moet ideeën hebben over waar u mensen heen kunt verwijzen. We noemen dat: een sociale kaart. U zou als diaconie zelf een soort sociale kaart, een lijst met instellingen, moeten hebben. Soms zijn die zo voor het grijpen, er zijn zelfs internet-versies. In dit verband wijs ik u op de website: www.mijnzorg.nl, speciaal voor christelijke instellingen. Maar maak ook een sociale kaart van uw eigen regio, van de plaats waar u woont. Meestal heeft de burgerlijke gemeente een gemeentegids waarin allerlei hulpverlenings-instellingen staan. Waarschijnlijk zijn er ook wel instellingen, en dan denk ik vooral aan christelijke instellingen waar u zelf misschien wel bestuurslid van was of toezichthouder bent. Zorg dat

u een lijst hebt met telefoonnummers en de mogelijkheden van wat deze instellingen kunnen doen.

Ga in principe altijd met z' n tweeën op bezoek. Dat kan niet altijd, maar als het even kan dan is daar een voorkeur voor. Samen zie je meer, hoor je meer en kun je na afloop het bespreken. Natuurlijk ga je niet ter plekke met elkaar discussiëren. Als diaconie kun je soms aan een tweetal al een zeker mandaat geven om bepaalde dingen af te handelen. Eén diaken alleen is betrekkelijk kwetsbaar, zeker bij zware problematiek.

Overleg desgewenst met de predikant of met de ouderling. Deels omdat zij die zorgsignalen al eerder of beter weten, maar zij kunnen vaak vanuit hun contacten meer vertellen. Diaconieën moeten niet altijd op een eilandje functioneren. Het kan voorkomen dat er in een en dezelfde gemeente de predikant al een heel traject met iemand bezig is en vervolgens de ouderling op zijn manier ook nog en ze weten het van elkaar niet eens. En dan raakt u als diaken u er misschien ook nog bij betrokken. Alle drie doen misschien wel verschillende dingen en in het slechtste geval wordt u soms ook nog op een bepaalde manier tegen elkaar uitgespeeld. Dat kan natuurlijk eigenlijk niet.

Wees andersom voorzichtig met het verstrekken van informatie aan de predikant en ouderling.

Ken uw grenzen. Je kunt in de dienst zo geweldig actief zijn, maar je moet ook waar kunnen maken wat je belooft. U heeft ook zo uw eigen mogelijkheden en beperkingen. U hebt daarnaast ook uw eigen verantwoordelijkheden. U moet denken: ik ben geen psycholoog dus ik moet ook geen psycholoog gaan spelen; ik ben geen financieel deskundige, ik moet me dus ook niet als zodanig opstellen. Diakenen, en dat geldt voor alle ambten, moeten niet denken dat ze alles kunnen oplossen. Ze moeten weten waar hun grenzen en waar hun beperkingen liggen en dat gewoon zeggen. Dat verwachten de mensen ook. De mensen hebben er veel meer aan dat u gewoon eerlijk zegt van 'Dit weet ik ook niet en dit kan ik ook niet,

maar ik wil wel u helpen en bij u zijn en met u zoeken naar mensen die het wel weten of het wel kunnen.' Of: 'Ik heb er de tijd niet voor, maar ik wil met u zoeken naar iemand die er wel tijd voor heeft.' Dus ken u grenzen, bewaak ze en leer daar mee omgaan.

Het verschil tussen diaconaal bezoek en diaconaal huisbezoek is dat je in het laatste geval ook op bezoek gaat bij gemeenteleden waar niet direct nood leeft. Vanuit de vraag: 'Wat heeft u te geven?'. Misschien zegt u: 'Dat doe ik eigenlijk nooit, dat doen de ouderlingen bij ons.' Jawel, maar die hebben hun eigen doel natuurlijk, die gaan om een andere reden op huisbezoek. 'Maar waar moet ik de tijd vandaan halen?' Ik zal u eerlijk zeggen dat ook in de kerken waartoe ik behoor diaconaal huisbezoeken heel weinig voorkomen, terwijl de generale synode het wel in de kerkorde heeft laten opnemen. Waar halen we de tijd vandaan, zeker als we alle gemeenteleden op willen zoeken. We zouden kunnen beginnen met het bezoeken van mensen die nieuw komen in onze gemeente. 'We komen op bezoek, ik ben uw wijkdiaken of ik ben een diaken in uw gemeente en ik kom nu met u kennismaken.' Dan kunt u sowieso informeren of er zorgen zijn, zijn hier noden op een bepaalde manier. Maar tegelijkertijd: 'Heeft u wat te geven?' Bereid u altijd zoveel mogelijk voor op dat soort bezoeken. Dat kunt u doen door in een ledenlijst te zien van: uit hoeveel leden bestaat dat gezin eigenlijk? Dat is al een hele simpele natuurlijk en wat zijn de leeftijden daarvan? Daar kun je al heel wat informatie vandaan halen voordat je gaat. Dan kun je je inleven wat daar speelt. Want als je ziet dat daar iemand van dertien jaar is, dan kun je bedenken dat hij/zij voor het eerst naar de middelbare school is gegaan en wat speelt daar dan, nou spannend waarschijnlijk, nieuwe dingen en misschien naar school en schoolgeld en weet ik al niet wat daar allemaal kan spelen. Als iemand zestien jaar is dan heb je het over beroepskeuze. Dat is een mooie gelegenheid om eens te vragen: 'Denk je wel eens aan een zorgberoep?' Ook dat is een vorm van stimuleren van de diaconale roeping.

Waar moet u het over hebben? Bij pastoraal huisbezoek gaat het natuurlijk over andere dingen dan bij u. Vaak beginnen zij ook over

de gewone dingen van het leven, maar uw doel zou juist wel eens kunnen liggen om daar eens over door te praten. “Hoe gaat het met u op uw dagelijks werk?” “Nu ja, misschien wel niet zo goed, ik dreig ontslagen te worden. Hoe gaat het met u in uw gezin? Hoe gaat het met u persoonlijk, met uw gezondheid?” ‘Doet u ook vrijwilligerswerk en wat dan?’ Fijn dat te weten. En dan voel je al dat je al heel snel aan, dat je ook bij de vraag kan komen zou u ook in onze gemeente wat kunnen doen? En mag ik u noteren? Desgewenst schrijft u het gewoon op. Om iets te kunnen doen als we ooit nog eens iemand nodig hebben. Om mensen naar de kerk te rijden zondags, die slecht ter been zijn bijvoorbeeld. Dat is een diaconale aangelegenheid. Heel belangrijk vind ik ook altijd, en ik weet dat niet iedereen daar altijd de vrijmoedigheid toe heeft, dat de Bijbel opengaat als het even kan. Dat kun je aan het eind doen bij een afsluiting. Je kunt het ook bij het begin doen. ‘Vindt u het goed dat ik met u een stukje uit de Bijbel lees?’ Er kan een gesprek over plaatsvinden.

Denk er eens over om een foldertje te maken. Een eenvoudig A4-tje kan genoeg zijn. Schrijf daarin wat de diaconie doet. U zou zo'n folder van te voren kunnen afgeven. ‘Ik kom bij jullie op bezoek en hier heb je een folder van mij, kijk die eens door.’ Op het bezoek kun je dan vragen of ze de folder gezien hebben en er dingen zijn die hen aanspraken en of er dingen zijn waar we het eens over kunnen hebben.

Ter afsluiting deze bemoediging uit Mattheus 25, wanneer de schapen, tot de Heere Jezus zeggen als zij voor de Vader staan: ‘Heere! wanneer hebben wij U hongerig gezien, en gespijzigd, of dorstig, en te drinken gegeven? ... Ze wisten het zelf niet. Dan zegt Hij: ‘Voorwaar zeg Ik u: Voor zoveel gij dit een van deze Mijn minste broeders gedaan hebt, zo hebt gij dat Mij gedaan.’

Vragenbeantwoording.

Kunt u in grote lijnen aangeven welke taak tot ouderlingen en diakenen behoren? In onze gemeente is het de gewoonte dat de diakenen alleen bij materiële nood op bezoek gaan en de ouderlingen bij bijvoorbeeld relatieproblemen. Is dit wel de juiste wijze?

Er zit overlap in het werk van ouderlingen en diakenen. De ambten zijn wel te onderscheiden van elkaar maar komen in feite vanuit het ene gemeenschappelijke (apostel)ambt. Het woord pastoraat wordt vaak alleen gebruikt voor predikanten en ouderlingen, maar kenmerkt ook het werk van de diakenen. Het herderschap gaat o.a. over het opzoeken van de zwakken. Uiteindelijk zijn onze ambten, via Bucer en Calvijn, afgeleid van het ene ambt van ouderling, te onderscheiden in: 1. de leerouderling, 2. de regeerouderling en 3. de hulpouderling. Vanouds (sinds Handelingen 6) differentieert het diakenambt zich richting de materiële verzorging. Maar de mens is meer dan alleen iemand die stoffelijk is, dat betekent dat de diaken ook in aanraking komt met psychische, geestelijke en relationele omstandigheden. De diaken richt zich op de mens in zijn geheel, in zijn zijn, in zijn relaties. In het klassieke bevestigingsformulier staat dat de diaken ook troostelijke woorden zal moeten kunnen spreken. Dat zijn niet alleen je eigen woorden, maar vooral het Woord van God.

De hoofdtaak van de ouderling is opzicht houden (opziener). Dan gaat het om tucht en om biecht, om een aantal oude woorden te gebruiken. De biecht gebruiken we natuurlijk niet meer, maar het gaat wel om de relatie met de Heere en om zonden en vergeving.

Ubegrijpt dat ouderlingen vanuit dat doel natuurlijk ook de hele mens op het oog hebben en niet alleen hun geestelijke kant. Daarom overlapt het werk elkaar en moet u ook goed samenwerken.

Hoe kunnen wij bij financiële ondersteuning de middelen aan de hulpbehoevenden geven? We willen niet aan belastingontduiking doen. We vinden het ook jammer als betrokkenen hier belasting over moeten betalen. Wat ze vaak ook niet eens kunnen.

Een bekend probleem: dan wil je eens iets doen en dan mag dat niet. Dat komt voornamelijk naar voren bij mensen die van de bijstand

leven of een andere uitkering hebben. Alles wat zij extra binnenkrijgen moeten ze opgeven en kan gekort worden op hun uitkering.

Een oplossing lijkt te zijn, de mensen giften in natura te geven. Dan geven we ze een koelkast bijvoorbeeld. Maar dat werkt niet meer zo, want ook die koelkast wordt geacht een bijdrage te zijn die ze op moeten geven en zo weer van de uitkering afgetrokken kan worden. Wanneer het gaat om levensmiddelen, dan hoeven ze dat niet op te geven. Over het algemeen kunt u er wel uitkomen als u een goed overleg voert met ambtenaren van de sociale dienst of andere uitkeringverstrekkers. Zij hebben beleidsruimte om bepaalde dingen toe te staan. Er bestaat in ieder geval de mogelijkheid van de bijzondere bijstand. Daar wordt veel te weinig gebruik van gemaakt. U moet er ook over nadenken of u diaconaal geld geven moet, terwijl het bij de gemeente in de knip blijft zitten.

Meestal lukt het wel wanneer je met de uitkeringverstrekker zegt dat je vandediaconiebentens wil samenwerken. Samenwerken is in ieder geval goed, twee weten meer dan een.

Belastingontduiking daar doen we natuurlijk niet aan mee. Geen zwart of grijs... het is allemaal wit natuurlijk. Ook al zitten er in de wet vreemde dingen en is het verboden om tot aan de rand te gaan, maar ga nooit over de rand, we moeten daarin het goede voorbeeld geven. Er zijn andere kanalen om dat aan de orde te stellen.

Het blijft moeilijk om tijdens een huisbezoek te doorgronden of er sprake is van echte financiële nood. Men blijft soms wat schuchter/afstandelijk zowel in geestelijk als in financieel opzicht. Hoe is dat te doorbreken en hoe is hulp te bieden?

Deze vraag sluit aan bij een mondelinge vraag: Is de nood wel echt en hoe kun je peilen of je niet bedrogen wordt? Ik zou u, en u waarschijnlijk mij ook, heel wat verhalen over misbruik kunnen vertellen. Dat is niet alleen nu, maar dat was ook vroeger al zo. Achter in uw psalmboekje kunt u in het bevestigingsformulier voor diakenen lezen hoe de armen opgeroepen worden niet te murmureren en niet te stelen. Ik denk dus dat het een probleem van mensen is en dus van alle tijden. Soms heb ik wel eens het idee gehad dat mensen die echt financiële problemen hebben geen steun van de diaconie willen heb-

ben en mensen die steun vragen het eigenlijk niet echt nodig hebben. Dat is natuurlijk niet waar, maar dat gevoel had ik wel eens gehad. Er zijn natuurlijk mensen die vanwege hun psychische of zwakke sociale gesteldheid heel makkelijk en snel van alles aan je willen vragen maar ondertussen... Er kan een stoornis achter zitten, er kan een verleden achter zitten, zelfs kan er een grote nood zijn en op een bepaalde manier naar voren worden gebracht dat je toch een sterk gevoel van misbruik hebt. Voor mensen die het niet nodig hebben daar zijn wij natuurlijk niet voor. Wij zijn voor mensen waar het echt nodig is.

Worden wij geroepen om dat te beoordelen?

De zaken goed beoordelen is heel lastig en dat kunnen wij als diaconen meestal niet. We hebben er de middelen niet voor. Natuurlijk proberen we goed te luisteren en goed samen te vatten. We vormen ons oordeel en bespreken het met onze medediaten. Natuurlijk gebruiken we ons gezonde verstand. Een kant en klare oplossing heb ik niet maar ik wil wel een paar adviezen geven.

Probeer eerst onderscheid te maken tussen korte, snelle hulp (kleine hulp meestal) en langdurige, structurele hulp. Met die laatste moet je extra voorzichtig zijn. Bijvoorbeeld op het moment dat je ontdekt dat mensen een acute nood hebben en voor het komend weekend niet eens brood kunnen kopen. Niet diep over nadenken, doen! Eventueel herhaal je dat, maar ik zou zeggen met een maximum van veertien dagen. Eventueel geef je levensmiddelen in plaats van geld. Het geven van geld heeft normaliter de voorkeur. Je moet de mensen ook in hun eigenwaarde laten. In onze diaconie had een diaken een mandaat tot honderd euro voor directe hulp. Dat kon nog wel eens een keer worden herhaald en misschien nog wel een keer, maar daarna werd het als structureel gezien en daar hanteerden we andere regels voor.

Langdurige structurele ondersteuning is in de Nederlandse situatie in theorie eigenlijk niet nodig. Natuurlijk hebben mensen zich soms zo in de nesten gewerkt dat ze zelfs met de reguliere voorzieningen er niet uitkomen, denk met name aan de problematiek van schuldhulpverlening.

Bij structurele hulp is mijn advies: zoek samenwerking met maatschappelijk werk, de sociale diensten en probeer samen dingen te doen. Vaak kan het heel goed samengaan als de diaconie tijdelijke ondersteuning biedt, terwijl de hulpverlening een professioneel traject gaat.

Bij zakelijke of bedrijfsproblemen zou ik als diaconie vrijwel nooit bijspringen. Je kunt het bedrijf dan beter failliet laten gaan. Bij diaconaat gaat het om levensbehoefte, niet om een bedrijf voort te zetten.

Hoe ga je om met ambtelijke discretie? Bijvoorbeeld aangeven aan justitie?

Als ambtsdragers hebben we een ambtsgeheim. We horen en zien dingen die we anders nooit zouden kunnen zien of horen en daar gaan we vertrouwelijk mee om. Hulpverleners hebben een beroepsgeheim en zijn gebonden aan een beroepscode. In de kerken hebben we bij de bevestiging in het ambt ook geheimhouding beloofd.

U moet daarbij bedenken dat uw medebroeders in dezelfde geheimhouding delen, wat niet wil zeggen dat u het de hele kerkenraad moet vertellen. Zeker niet als heel veel mensen uit de kerkenraad in de 'Lekstraat' wonen. Vaak lekken geheimen uit via de echtgenoten. Het is daarom voorzichtigheid geboden en er wijs mee omgaan. Je kunt altijd wel een oftweebroeders vinden om precare zaken mee te delen. Ze staan onder hetzelfde beroepsgeheim, ambtsgeheim.

Waar u ook op moet letten is dat mensen u proberen te verplichten tot geheimhouding. In principe moet u dat nooit beloven. Als mensen zeggen van: 'Nu ga ik u iets vertellen maar u moet me beloven dat u het niemand vertelt.' Op dat moment moet u zeggen: 'Dan moet u het maar niet vertellen want ik weet niet wat u gaat vertellen en dat kan ik u dus niet op voorhand beloven. Misschien vertelt u wel de meest erge dingen. Ik sta in het ambt, ik kan u wel beloven dat ik vertrouwelijk om zal gaan met de dingen die u vertelt.' Eventueel noemt u de naam van de medebroeder die u er bij wilt betrekken.

Uitzonderingen zijn levensbedreigende situaties.

En dan justitie. U bent een Nederlandse burger en u bent verplicht elke misdaad waarvan u kennis draagt aan te geven. Bepaalde beroepsgroepen zijn daar op een bepaalde manier van gevrijwaard, maar daar is veel discussie over. Het belangrijkste is als u tegen iets

aanloopt dat u dat met die mensen gewoon eerlijk bespreekt. Ik zou daar zeker de predikant bij inschakelen om samen er naar te kijken.

Diaconaal gemeentelid zijn heeft twee kanten. We hebben met moeite een lijst gekregen met vrijwilligers voor onze diaconale hulpdienst, het animo was gering. Nu is er een hulpdienst, maar nu kunnen wij de mensen niet inzetten. Er is geen vraag, want je stapt niet zomaar naar de diaconie.

Die ken ik heel goed en ik heb daar eigenlijk geen antwoord op. Het is heel mooi, degene die deze vraag indient heeft dus diaconaal (huis) bezoek afgelegd en 'ingezameld'. Die is naar de mensen gegaan met de vraag: 'Wat heeft u te bieden'.

Enerzijds is het mooi dat u niemand hoeft in te zetten, want het kan er mee te maken hebben dat iedereen goed gezond is, welvarend en dat ze niets nodig hebben. Zo kun je er ook naar kijken. Wees blij dat het niet hoeft. Schrijf nog eens een keer in het kerkblad van: 'Fijn dat u zich opgegeven heeft, maar we mogen met dankbaarheid constateren dat we u tot nu toe niet nodig gehad hebben.'

De andere kant is natuurlijk dat er soms meer stille armoede is en nood dan wij weten. In de vorige vraag kwam het ook al naar voren: mensen hebben schroom. Dat betekent dat we niet alleen passief maar ook actief op zoek moeten gaan en onze oren en ogen goed open moeten zetten en misschien ook de vrijmoedigheid nemen iemand eens op te bellen. Wat ook een goede gelegenheid is om na een kerkdienst iemand gewoon eens even aan te schieten: 'Hoe is het? Ik hoorde dat je in het ziekenhuis geweest ben. Trek je het? Zal ik eens langskomen van de week?' De Heere Jezus heeft het eens zo gezegd: 'De armen hebt gij altijd bij u.' De gebrokenheid van de zonden is er ook in een welvarend. Armoede is relatief. Kinderen van een alleenstaande moeder bijvoorbeeld die alleen maar van een bijstandkering moeten leven, hebben het vaak niet breed. Denk er eens over om voor de lange zomerweken voor die kinderen een zwembadabonnement te kopen.

Hoe ga je om met een probleem aan iemand die een kind is van een ambtsdrager uit de kerkenraad?

Die ambtsdrager kan natuurlijk nooit betrokken worden in de beslissingen en kan zelfs eigenlijk ook niet geïnformeerd worden over

deze zaken. Wanneer deze zaak aan de orde komt, moet hij gevraagd worden een poosje op de gang te gaan zitten. Ik adviseer u daar niet geheimzinnig over te doen naar de betrokken broeder en dat gewoon tegen hem te zeggen.

Tenslotte mijn eigen vraag: "Heeft u begrepen wat het verschil is tussen diaconaal bezoek en diaconaal huisbezoek?"

Het woord huisbezoek kennen wij van de ouderlingen. De ouderlingen komen op huisbezoek. Dat klinkt gewichtig en dat is het ook want het is ambtelijk bezoek. De ouderlingen komen ambtelijk op bezoek namens de gemeente, sterker nog: ze komen namens de Heere. Ze zijn gezonden door de Opperherder en komen met die last, opdracht binnen. Ze komen namens hun Zender, niet namens zichzelf, maar namens de Ander en kunnen daarom, en moeten daarom, dingen zeggen en dingen vragen.

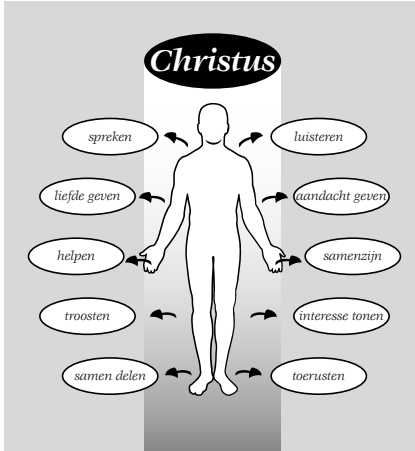
Dat geldt ook voor diakenen. Ook u bent gezonden door uw Zender. Het geld waar u over beslist is geofferd aan de Heere, het is offergeld. Dit is dus huisbezoek.

Wat bedoel ik dan met diaconaal bezoek? Dat zijn alle bezoeken die je zo tussendoor even doet. Even een kerktelefoonbusje op komen halen bijvoorbeeld. Dus de regelbezoekjes.

Hand-out

Weergave van de presentatie over diaconaal (huis)bezoek Landelijke toerustingsdag diakenen HHK Lunteren, 8 september 2007

<p>Diaconaal (huis)bezoek</p> <ol style="list-style-type: none">1. Wat is dat?2. Hoe doe je dat? <p><i>Landelijke toerustingsdag diakenen HHK 8 september 2007</i></p>	<p>Diaconaal (huis)bezoek</p> <p><i>Vragen:</i></p> <ol style="list-style-type: none">1. Legt u diaconale bezoeken af?2. Zo ja,<ol style="list-style-type: none">a. met welk doel?b. aan wie?c. op welke manier?
<p>Omschrijving diaconaat</p> <p>De liefde van Christus zichtbaar maken in de dienst van de barmhartigheid èn in de dienst van de gerechtigheid.</p>	<p>De diaconale gemeente</p> <p><i>“En hetzij dat een lid lijdt, zo lijden al de leden mede, hetzij dat een lid verheerlijkt wordt, zo verblijden zich al de leden mede. En gijlieden zijt het lichaam van Christus, en leden in het bijzonder.” (1 Cor. 12)</i></p> <p>De gemeente is als een lichaam en elke lid wordt tot bepaalde taken toegerust. Ze dienen elkaar maar ook ieder ander die op hun weg komt.</p>

De gemeente als lichaam

1 Corinthe 12

Romeinen 12

Efeze 4:

"15 Maar de waarheid betrachtende in liefde, alleszins zouden opwassen in Hem, Die het Hoofd is, [namelijk] Christus;

16 Uit Welken het gehele lichaam bekwaamelijk samengevoegd en samen vastgemaakt zijnde, door alle voegselen der toebrengring, naar de werking van een iegelijk deel in [zijn] maat, de wasdom des lichaams bekomt, tot zijns zelfs opbouwning in de liefde."

De diaken

De diaconale roeping geldt dus de hele gemeente, geldt ieder (belijdend) lid.

Diakenen hebben de taak die roeping te stimuleren en coördineren:

- ~ signaleren van noden
- ~ nabij-zijn in lijden
- ~ andere gemeenteleden hiertoe aanmoedigen
- ~ zorgen dat het goed gebeurt

Diaconaat

"En prezen God, en hadden genade bij het ganse volk." (Hand. 2:47a)
"...Laat ons goed doen aan allen, maar meest aan de huisgenoten des geloofs." (Gal. 6:10)

Een taak naar binnen,
 maar ook een taak naar buiten!

Diaconaal (huis)bezoek

Diaconaal (huis)bezoek is een middel (en geen doel),

1. dat start in de zondagse eredienst:
 - ~ prediking,
 - ~ gebed,
 - ~ inzameling en
 - ~ Heilig Avondmaal.

Diaconaal (huis)bezoek

heeft tot doel :

1. het stimuleren van het diaconaat van de gemeente
 - a. Signaleren van en nabij zijn in de nood van de gemeente (*en daarbuiten*)
 - b. Stimuleren van de diaconale roeping van de gemeente

Diaconaal (huis)bezoek

Samenvatting:

1. inzamelen en
2. uitdelen van de gaven.
Diaconaat is niet alleen het vullen van lege handen, maar ook het legen van volle handen!

Diaconaal (huis)bezoek

Eigenlijk zijn er twee vragen van belang:

1. Wat heeft u te geven [in de dienst aan God, aan elkaar en aan de naaste (*samenleving*)]
2. Wat heeft u nodig

Wat heeft u nodig?

1. Luisteren en samenvatten
2. Probleemdefiniëring
3. Verkennenvanoplossingsmogelijkheden
4. Wat is er al gedaan
5. Is er professionele hulp nodig
6. Wat kunnen ze zelf doen
7. Afspraken maken
8. Bespreken in de diaconie

Wat heeft u nodig?

Enkele adviezen:

- ~ Wees bekend met hulpverleningsmogelijkheden (*sociale kaart*)
- ~ Ga in principe met z'n tweeën
- ~ Zeg nooit iets toe, voordat het op de diaconie is besproken
- ~ Overleg desgewenst met predikant/ouderling
- ~ Bewaak grenzen van eigen mogelijkheden

Wat heeft u te geven?

Een 'gewoon' diaconaal huisbezoek:

- ~ Bereid je voor door je op de hoogte te stellen van de situatie
- ~ Heboverlegmetouderling/predikant
- ~ Neem het uitgangspunt in het dagelijks leven. Bijvoorbeeld: beroepskeuze, werk, nood, vrijwilligerswerk
- ~ Bespreek eventueel een (*diaconaal*) bijbelgedeelte
- ~ Voer een gesprek n.a.v. een 'folder'

Diaconaat is dienen vanuit Christus

“Ga heen, doet u evenzo”

Wij zijn als gemeente door God geroepen om aan mensen in nood binnen en buiten de kerk barmhartigheid te bewijzen met de daad zoals Christus ons dat leert (Lukas 10, 25-37; H.C. zondag 21)

Christuskwam indeze wereld om te dienen en ontfermde zich over velen die in nood waren. Die dienende houding past ons ook!

Taak van het gemeentelid

Geven en/of ontvangen

- ~ De opdracht om naar elkaar en naar onze hulpbehoevende naaste om te zien, is in de eerste plaats aan de gemeenteleden gegeven.

De gemeente zorgt ervoor dat:

- ~ Niemand in haar midden gebrek heeft
- ~ Er hulp wordt geboden aan de naaste in nood

Taak van de diaken

- ~ Stimuleren van de gemeente om een liefdevolle gemeente te zijn.

Want:

- ~ In de gemeente van Christus mag niemand ongetroost leven onder druk van armoede, eenzaamheid of ziekte.

Hoe:

- ~ Op de hoogte stellen van moeiten
- ~ Opwekken tot hulpbetoon
- ~ Inzamelen, beheer en uitdelen van gaven

De diakenen mogen deze daden en die christelijke houding stimuleren.

zes stappenplan

Stappen	Aandachtspunten
1. Voorbereiding dh	publicatie kerkbladbezorging folderinformatie verzamelen persoonlijke bezinning
2. Introductie dh	stel je voor vertel het doel van dh refereer aan folder maak afspraak
3. Opbouw dh	kennismaking doel dh duidelijk maken heeft u diensten nodig heeft u diensten te bieden
4. Aandachtspunten dh	gezin kerk speciale zorgen financiën
5. Afsluiting dh	is alles aan de orde gekomen heeft u verder nog wat te vragen/zeggen samenvatting en afspraken afsluiting met bijbellezing en gebed
6. Verwerking dh	rapportage maken evt. concrete acties (w.o. voorbede) vervolg planning maken bespreken in diaconie

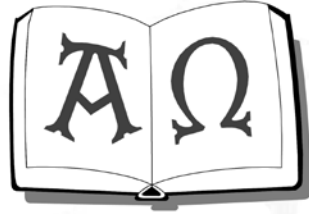
Diaconaal (huis)bezoek

Nog een keer de vraag:

1. Legt u diaconale bezoeken af?
2. Zo ja,
 - a. met welk doel?
 - b. aan wie?
 - c. op welke manier?

Denkt u deze vragen beter te kunnen beantwoorden?

Bemoediging

“Voor zoveel gij dit een van deze Mijn minste broeders gedaan hebt, zo hebt gij dat Mij gedaan”

Mattheus 25 : 40

